

АЛАС ДҮРНИЙ

ХУГААРТА

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТИЙН МЭДЭЭСЭН

ПРИМАУРИ СӨХ ХУРАНА

Амар шадарай ажлынхуудай сой ургуулагдах сагай уларнай орбо хүшэр эрхэ байдалдаа ургаса хурлаа ажилла.

Энэ зунай эхэ халуун ба хура боруугай байан дээрээ нээ сой тон набтарар ургаа юм гэжэ ТАСС-ай коррес- пондент бэлэнэ. Тиммэээ таряашад доугур хадахын тула комбайнуудаа шэнээр түхээрээ, жаткануудаа тааруулаа, табина, ургаса гэжээ хорлоодо оруулхагуйн тула бункернууды, зөөлгын түхээрээг хэрэгсэлүүды нарын нягтаар шэглэн бүтү- түшээ.

Энэ эл Амар шадарай аажынхууда сой ургамал- хуудай таряан 5 мянган тектараар үргэхдөө юм. Эрдэмтэй үгээн зүбшэл заабарин ёшоо таряалангай хойнодоо хурууналдаг. Та- рьяан тон богони болзоот — худалмэрин 10—12 үдэр соо — ургасаа хурлаа хура- раана.

Хабаровск.

БАМ ДЭЭРЭХИ «ЭЛҮҮР ЭНХИЙН КАБИНЕДУУД»

БАМ-ай хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хайшан гэжэ түргөөр, найнаар дадахад «Зуун жэлэй барилгада» худалхэ эрхээн хүн бүхэн урда табигдаад энэ асуудал да Благоевскэ медицинскэ институтай эрдэмтэй профессора, Тэдээр барилташдые шэфтээ абанхай.

Барилгын кадрнуудай нагта энэ худалхээ эрхээн шэнэ хүнүүдтэ «элүүр энхийн кабинеттэ» ороно гаргахын хүн бүхэндэ дурдахдаг тэ Дүй дуршлэтай врачнар шэнэ эрэгшэдтэ хэрэгтэй эрхэ шэл заабарин үгэдэг.

Благоевск.

КАМЧАТКЫН АРБУЗУУД

Шэмэрүүн хүйтэн улартай Камчаткын Корьян хойнон хун зон аруу болон дийн ургуулаа. Нагаарай ан хэшгүүдэй выставляе, тосхондо эмхидхэгдээ, да лаанда дуртай элэ үрээ мээ гэндэ табиглаа.

Корьянуудай телениэри дэми болон наран сэвээ, мтатой перец болон мак, мтатой болон үгээр урда лагдаа гэжэ ТАСС-ай ре- спондент бэлэнэ. Тосхо олохон хун зон пёкнөө «эгрэй телениэри» гээжэ гээжэ болонхой, туузда болонхой.

Корьян, Камчаткын область.

Хандагатай леспрохоз районий, мүн үйлдэбрийн «Забайкальск» нэгдэлэй эгэлдэ томо предпринятиудай нэгэн гэжэ тоологдог гэжэ шээ. Энэ предпринтийн арба- дахн табан жэл соо худал- дадан промшлын продукция 52 миллион түхэрингөө дээш болохоор хүлээг- дэнэ. Иимэ хэмжээний үр- дүн туйлахын тула леспро- хозой коммунистууд, парт- ком болон дирекци али олон орбо асуудалуудые шид- хэнэн, шидхээршье.

Тэдэ асуудалууд лес- промхозой партина органи- зацида хая үнгархэн тоо- соото хуналтын суглаан дээр мүн лэ үргээрэ бүр- шэн хэлсэгдээ. Предприн- тийн бүгдэй коммунистууд хай хабаадан суглаан дээр эхэ хөөрлөөдөн болохо, тоосоото үедэ ябуулан хү- дэлмэрэ гүнзгүүрээр шэн- жэлхэ, дутагдалнуудаа элэр- хэлхэ, саашаадаа бөөлүүдэ зорилгоё тодорхойлоо арга боломжо олдохо зэргэтэй бишу.

Арбадахн табан жэлэй ябажа байха үедэ Хандага- тайн леспрохоз өөрынхөө хүсөөр барина байхан модо зөөдөг түмэр замаа Баун- тын районий гүн хубшэда хурбаа. Тэрэл хубшэда модо бэлдэхэлэй шэнэ пред- прияти — Витимэй лес- промхозой үндэсэ нуури та- биргадаа эхилэ. Жэл соо 160 мянга кубометр хороо- дон модо гархаа хүсэтэй хэцэй барилга дүүргэгдээ, худалхээ эхилхээр бэлдэгд- сээ байна. Тинхэдэ арбитл үй- лдэбрийн цех ашаглагдаа оруулагданхай. А ж а хын өөрын хүсөөр 14 миллион- хоо үлүү түхэрингэй капи- тальна барилга, заабарилгын худалмэрин энэ үедэ хэд- дэ бишу.

Барилгын энэ эхэ худал- мэридэ эхэ хусэн табигда- нан мүнэгэ зөөри гаргаша-

сологойгоор угтахын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Тэдэний дунда коммуни- амадай 906 ударнигууд ажаллаа.

В. К. Семеновой даадаг ашаа буулгадаг бригадын коллектив «Октябрьский» гэжэ модо бэлдэхэлэй пунк- тын модо ашадат оператор В. Н. Хлебников, Социалис Ажалай Герой А. И. Кудря- шовой толгойлдог модо бэ-

Нимэ юван суглаануудаа бу- хы коммунистуудай 91,5 процент байха, тэдэний хү- дэлмэридэ эдэбхитэйгээр ха- баадласаа. Тоосоото элд- хэнүүд тушаа 62 комму- нистнууд үгэ хэлээ.

Дээрэ хэлдэгэнэй ёшоор болоходо, леспрохозой гүр- нэй түсбэ аялаа найнаар дүүргэдэг, эхэ барилга хэдэ байнанын тобоисо харагда- на. Гэбшье энэ жэлдэ эр-

Амжалташы бии, дутагдалнуудшы олон

291 мянган кубометр технологическа зомголоо гаргагдаба. Ингэжэ түсбөө 41 мянган кубометрээр үлүү- жэ шадла. Бүхы дээрэ 46,7 миллион шахуу түхэрингэй товарна продукци үйлдэ- брилгэдэнэ, даабарна хахад миллион шахуу түхэрингөө үлүүлдээ байна.

Эндэ гансал тоонууд дур- дагдаба. Тээд нимэ найн үр- дүн харуулан тоо, барилта- дун хэний хүсөөр, амар- гаар туйлагдаа гэжэб гэжэ- ган асуудал гархаа эхилэ. Энэмнай иматгал хүнүүдэй хүсөөр, үйлдэбрийн бага- эхэ коллективүүдэй оролдол- оор амжагданан амжалта бишу. Хори гаран чех болон бригадануудай коллективүү- дэй 90 худалмэришэдэй тэд- ай. Партина даабарилга А. С. Горохов, Л. П. Ов- чинников, В. И. Уткин, В. О. Гурдармас, Е. И. Горьяно- ва, В. М. Кустова болон бу- сад олон нхүдэ үнэн сэдь- хэлхээ хандадаг, бүхы хү- сэл эрмэлзэлээ зориулдаг бишу.

Энэ суглаанай урда тээ партина эхин организаци бүхэндэ тоосоото хуналтын суглаанууд боложо үнгэрээ.

шээс худалхаа. Бэлэн про- дукци худалхаа найма на- рны түсбэ ааар 665 мянган түхэрингөөр дутуу дүүргэ- дээ. Предпринтийн урда туйлахан найн үр дүнгөё энэ гээгдэл нилээдхэн бу- руутуулаа гэшээ. Үшөө тин- хэдэ 427 мянган шпат та- бан жэлэй түсбэтэ дунтайн.

Иимэ дутагдалнуудан узуур унгын хаанааа эхи абанаб, юон дээрээ боло- но гэшбөө гэнэн асуудал заа- тгүй табигдаа ёшотой бишу. Суглаан дээрэ үгэ хэлхэн коммунистууд Н. С. Суха- нов, Г. Г. Бушмелев, Г. М. Синцарь гэгшэд энэ асуу- даа харауу үгөө. Юуб гээ- хэдэ, эмхидхэлэй, политиче- скэ-хүмүүжүүлгын худалмэ- рин хангалтагүй байдалаа болон. Энэ шухала хэрэг тодорхой бэлээр эрхилдэг- дэнэ, партина организацинууд, партком энээндэ сар үргэл- жэн анхарал хандуулаагүй, зохино гурим тогтоожо ша- дахгүй. Социалис мурьсөөн эрхилдэг хариусаа баш Хүтэлбэришэй зарим бутшаат- тай хэлхэн үгэ бүтээн хэрэг хоёрой хоорондо эхэ

АЖАЛАЙ АМЖАЛТЫН ШЭНЭ ШАТА

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. КПСС-эй XXVI съездин хүндэлдэлд дэлгэрэн со- циалис мурьсөөндэ оронон Лениний ордоно «Главто- меньнефтегаз» гэжэ үйлдэ- бэришэд нэгдэлэй коллектив амадай шэнэ амжалта туйла- ба. Тэдээр жэлэй эхннээ хошой 198 миллион тонно үрэдэ түлшэ олоборилжо, урэдэ аажин хэрэгсэлхэ- дэ элэгшэйн байна. Арбада- хн табан жэлэй түгсэхэй жэлэй найма нарын дааба- рине миллион хахад тон- ноор үлүүлээ. «Главтомень- нефтегаз» нэгдэлэй коллек- тив жэлэй дүүрэтэр түсбө- хөө гадуур үшөө эхэ үзэтэ түлшэ үйлдэбрийнхөөр ха- раална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сургу- нефтегаз» гэжэ үйлдэ- рин нэгдэлэй үшөө нэгэ үрэмдэлгын бахана бодхоог- добо.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАМТЫМНАЙ ЗОРИГЖОЛ

Комбинатаймнай партина организаци КПСС-эй ЦК-гай иониин Пленумэй шидхээб- ринүүдые худалмэришэдтэ ойтлуулаха, партингаа таби- нан хараа зорилгоонуудые бөө- лүлхэ хэрэгтэ ажаллаша зоригжуулаха талаар горитой худалмэрин ябуулжа байхай.

Бүхы политическэ-хүмүүжүү- дгын худалмэришэйн энэ хэр- гэтэ зориулагданна.

Комбинатай 32 агитатор болон политинформатор чех, тагнагууд бүхэндэ сар үргэл- жэ лекци уншажа, хөөрлөөд- нүүдые хэлэ байдаг. Бүхы чехүүдтэ партина профсоюз- ай, комсомолой суглаанууд үнэгэрэгдээ. КПСС-эй XXVI съездин нэгтэй солотойгоор угта- лада бэлдэхэлгын тусхай штаб комбинатай парткомдо баталагданхай. Энэ штабэй бүридэлдэ бүхы чехүүдэй, тагнагуудэй түлөөлгөшэд орол- содог юм. Тус штаб түрэл партингаа элэгшэдтэ съездин угтахы талаар онсо хэмжээ- нүүдые тодорхойлонхой. Тэ- дэнэй ёшоор комбинатахи харуулан ойтлуульгын стэнд, планадүүд шэнэлэгдэхэ, предпринтийн хувиалтын түү- хы харуулан фото-выставка үлгэдгэхэ юм. Мүн «Совет ажауудалай гурим» гэнэн темээр конференцинууд үн- гэрэгдэхэ, совет хүнүүдэй амжалтанууд тухай кино- фильмууд харуулагданай, коммунис ажалай ударигнууд- дай слэдууд эмхидхэгдэжэ эхилэнхэй. Тинхэдэ энэл

асуудалаар мастерууд бол- ноон мастернуудай туналагша- нарай суглаанууд болоно, спортивна-олон нийтын хү- дэлмэрин шөнээр хэрэгсэдэн ябуулагданна. Нагаар арадай уран найханай фестиваль үн- гэрэгдэхэ байна.

Гэхэтэй хамта, партина организаци, комбинатай коллективэй эдэбхитэд гол ан- харалаа залуу худалмэришэ- дые хүмүүжүүлхэ, ажалай ба нийтын журам найрагуулаха хэрэгтэ хандуулааг юм. Энэл ха юм ажалай амжалтын өшэ үндээн!

Комбинатаймнай худалмэ- риншэд горонодог түүрү предпринтийнудай гаргаан «КПСС-эй XXVI съездэд» — ажалай 26 недели» гэнэн үүс- хэлхэе халуунаар дэмжээ нэн. Тинн нимэ урятай со- циалис мурьсөөн коллектив доторнай үргэдэнэ. Профсоюз- ай комитетэй баталан гу- римаар социалис мурьсөөндэ илагшадта ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдэдэг бөтөнхой.

Гүрэн турынгаа, коллектив- вийнхээ түүхын нэгэ ша- танда эрхэдээ, үнгархэн үе- соо хэлэн ажаллаа, бөөлүүл- гэн хэрэгүүдээ, хувиалтын- нэн алахамууды шэнжэлэн хархаа сэдгэ тинн нэгэ ёшо бин. КПСС-эй XXVI съездэээ организацие эмхидхэлгын, по- литическэ-хүмүүжүүлгын, худалмэришэйн дуршлэтор нилээд баяжуулаа гэшээ. 4,5 жэл соо манай организаци 98 хү- нөөр олошооро. Тэдэмнай иматгал комсомолой зэргэээ абтанан коммунистууд юм. Бүүдэй үедэ КПСС-эй гэгшүүн- дэ буд нэгжээ Ольга Горю- нова, ээргэтэ Татьяна Яков- лева, нооно илагшад Галина Серкова, Вика Миронова, нооно угаашдай бригадир Неля Протопопова болон бу- сад абтанан байна. Булгадаа оролдосотой бэрхэ худалмэ- риншэд байхааа гадна эдэбхи- тэй комсомолууд байлан. Саг үргэлжэ мэргэжэлээ дээ- шэлүүлжэ, нийтын худалмэри- дэ эдэбхитэйгээр хабаадласа- жа, комсомол болон залуу- шуудлаа үлгээр жэшээ ха- руулан яобан.

Коммунистуудайнгаа зэргэ- өо олошооруулаха талаар ноо- но илагшын, буд нэхэлгын, аппаратно-зэрэлгын чехүүдэй партина организацинууд эхэ худалмэрин ябуулан байха ком. Тээд бүхы партина ор- ганизацинуудай энэ хэрэгтэ наринаар анхардаггүй байна- нинь гэмшэлтэй. Жэшээлэн хэлхэл, заабарилга-барилг- нын, транспортно-ажайын це- гүүдэй, ахамад механикай табагай партина организаци- нууд һуулой гурбан жэл соо олошоорогүй.

Партина хуралсаймнай үнэгэршээ жэл Ленинскэ ху- ралсайн жэл байлан. Парти- на, комсомолой хуралсайн да, экономическа эрдэм мур- сын, коммунис ажалай хурал- сайда бүхыдөө 1600 комму- нист болон партина бэшэ

ХОДОДОО ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Яруунада ургаса хээзэ хээзэнэйхнээ найн: ногоошын элбэг, таряа талханшые одоон ургаа. Таряалан соогуур гэрехэн хаары Хангирэй хөлүүржэ эхилхэн талын дундуур шөвшөлнэ.

Хангирэй һу хаалин гүүртын зулалан- гай гэрнүүд, тээ самань конишодой хоёр отара... Тэдэнэй нэгэн «Победа» колхоз- оной суута конишон Цыремит Анандуевна Рабдановагай даадаг отарын зулалан гэжээ. Зонойнгоо дунда Данзан Гомбое- вичанын отара гэжэ алдаршанхай.

Наранай нахана гаража байгашые наань, конишон үн бодонхой, газаргуураа сөлөгуй ябана. Уулазабди... Цыремит Анандуевна Данзан Гомбоевич хоёр хүн- гэн бэшэ ажалтайшые наа, худалмэридаво даргадаггүй, сэрюунүүд зандав.

Урдманай нэмжнэн талы хаймадан: —Эндэ хоёр отара зунаа гүт? —гэнэб. —Тингээ һу хаалин фермэ һаянар үблжөөндэ ороо, бидшые үлгөөдөртөө зөөжэ гэжэ байнабди, — гэбэ Данзан Гомбоевич.

Гэртэ ороходомнай, зулалангай гэртэ ха- даа зулалангай, хүйтэн аймайхан байбэ. —Эндэмнайшы зүдэрүүшэр лэ болоод байна, — гэжэ Цыремит Анандуевна.

«Зүб даа, сэг сартаа, сахилээ хүхүдөө». «Зунада аһалшые аятай зохиод, голн гай- зэр ёшотой» — гэжэ эндэ түрүүшнхээр эрлэн би шбэшэнэб.

Набархан пезшэний гал тас-няс носожо, досоо хукууэтэй болгоно.

—Мал дээрэ яһаа ябагдаа гэшээ даа. Наалишанар хорбод жэлдэ худалхэ һээ. Далан гурбан онсоо хони абаабди, — гэжэ Цыремит Анандуевна хөөршээ.

Тэрэ гэнэн саһаа хойшо Данзан Гомбоевичтан мүнөө болотороо хониндо худ- далхэ. Тинхэдэ ганшые колхоз соогоо бэшэ харин район дотороо ходоол түрүү зэргэдэ дабшана.

Тээд энэ амжалта бэлээр туйлагдаггүй. Зуун хонингоо зуу гаран хурьга жэл бүх- хэндэ абажа, нооно хайшалангаар түсбөө үлүүлэн дүүргэхэ, хуыгадэгын шэнүүр

хори гаран килограммада хүргэхэ гэшээ хүнгэн бэшэ хург даа... —Хайшан гэжэ нимэ дүн туйлана гэшээ- бтэ! —Малай үдэсэ хонингоо ха юм даа, — гэжэ Данзан Гомбоевич үсөөхэн үгөөр харюулана.

Д. Г. Дашинимевтанай бүл энэ даажэ байхан отараа мүнөө зургадахи жэлээ хурьгалуулаха бэлдэнэ. Хонидын тобир Рабдановагай даадаг отарын зулалан гэжээ. Зонойнгоо дунда Данзан Гомбое- вичанын отара гэжэ алдаршанхай.

—Убһэээ өөһдэнгөөл хүсөөр абана гүт! —Тингээ ааб даа. Дүрбэн зуугаад бухал абаабди, — гэжэ Данзан Гомбоевич.

Арбадахн табан жэлэйгээ түсбөё бол- зоршоон урда дүүргэнэ энэ хайшалын түсбөөр 127 центнер нооно хайшалын түсбөөр 129 центнер хайшалаа. Тинхэдэ 2770 хурьга абайн орондоо 3167 хурьга абаа. Хонидойнгоо үржүүлгын өөһдөө үнэгэрэнэ.

Цыремит Анандуевна Данзан Гомбое- вич хоёртой ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, жэлээ жэл бүхэндэ «Социалис мурь- сөөндэ илагша» гэнэн тэмдгүүдээр, шэг- тоото Хүндэлэй гратоматуудаар шэг- нанганхай. «Табан жэлэй ударины гэнэн тэмдгэтэй. Тэдэнэй хамта олон жэлдэ хү- нэдэ ажалан Ляхмат-Цырен Чимитовна Балдоржиева мүн лэ оролдосотой хун, «Абьяята малшан» гэнэн нэрэ зэргэдэ хүртэнэн.

—Бэрхэл зом. Эхэл найн худалхэ. Арба- дахи табан жэлэйгээ түсбөё юм дүүр- гээ. Мүнөөшө ажалангаа эршые худалха- гынагү. Эрхэ жэлэй үблжүүлгыншые найн нагү. Эрхэ жэлэйгээ, — гэжэ Яруу- нгэрээ гэжэ найгданана, — гэжэ Яруу- нын районий «Победа» колхозой партко- мий секретарь Олег Яковлевич Адуинов магтана.

Эсшэ сүсэйшгүй ажалараа амжалта туйлажа алдаршанхай энэ хонидоннай пер- тингээ элэгшэдтэ съездин угуулан, бу- тингээ оролдосотойгоор худалхэн. Тэдэндэ ажалдаа саанхай амжалта туйлахыенэ үнэн зүрхэнхөө хүсэнэб!

Г. БАДМАЕВА.

МОНАЙ ХӨӨРЭЛДӨН МЭРГЭЖЭЛНЭЙ — МАЛ ШАХАЛГА

Оройой түрүү аажынхуудай жэшээгээр Захаамнай районий зарим совхозууд, тусхайлаб, мал ажалтай дээ- дэ талын аажынхууд хоорондоо холбоотойгоор ажалла- хэй зарим нэгэн халбарар хамтаран худалхэ гэжэ шидхээжэ. Жэшээлхэдэ, холын элдин эхэ бэлшээрин газартай, сабиалан элбэгтэй, олон жэлэйшэ, нэгэ жэлэй түсбэ ногоонуудай ургадаг дайдагтай Енгоробин совхоз хо- лон залуу эбэртэ бодо мал — буруу, хашааргууды хүршээрнөө абалсажа байжа, шахай таргалуудыг шэг- нэлээт болохо байхай. Энэ совхозой директор С. Д. Банзарцагвай манай корреспондент Д. Цыренжапо- вий хөөрлөөдө дор толинлобди.

Корреспондент: — Санаа- га — Далахайгаршые. Са- гаан-Морин — Мэлээршые. Дархинта — Дүтэлүүрээршые яобахада. танай совхозоноо үнэгэд олоороо эрэхэн, эр- жэшые байна: томохон бо- лонхой, хоошод центнертай буруу, хашааргуудаа та- нда ябуулахамнай; аажынхууд хоорондын хамжаандаа оройо байнабди гэдэхэ. Нэг — заг- гүй болодожо байна. Энээн тухай, илангаа хэр зэргэ бэлдэхэлтэйгээр шэнэ аргыс хэрэглэхэ гэжэ байхан ту- хайгаа манай уншадтаа хөөржэ үгыт, Сергей Дон- докович.

Директор: — Түбгэтэйхэн асуудал. Илангаа хэр зэр- гээр бэлдэхэ байхан тухайн- гаа хөөрхэ боллоо хаа... Нилээд юмэн хэгдэшье, дутуу дундануудшые олоо. Илангаа шэнэ юмэа захал- хада, дутагдаха, хүртхэгүй юмэнүүдэ захгүй байдаг ха юм. Тээд «эбэтээн шу- луун доогуур үган урдаха- гүй» гэдгэтэл аажыгаа мал шахан таргалуулаар мэргэ- жүүлхэ худалмэрэе захалаа- гүшэбди.

Аажынхууд хоорондын хамжаана. ямар нэгэн халба- рлар мэргэжэлхэ гэшээ юу? Энэ худалхэ манай эндэ тон шэнэ. алишые талаараа тү- рүү хожом хойно эхэ уда- ханартай. сааша саашаадаа үргэн эхэ арга болонхонууд- дые нэгжэ үгэхэ арга боло- но. Даб дээрэ найн таланы голт худалмэрэе — залуу мал шахаа худалмэрэе ха- шарга ажаллаха, тэрээгээ- ргээ дүршэхэ, баршара, мэргэ- жэлхэ болонхонди. Ублжэл- гын үедэ малаа ондо оруул- ха шахын тула тэжээлэй асуудал шидхээжэ шадабал- хой, зунай бэлшээрин үедэ хэдэн мянган залуу мал болонхон, таргалуутомо арга бин. Үндэр дээ-

тэй шахаманууд жэлээ жэл- ай комбинатада ябуу- лагдажа байха. Бэлдэхэдэ Энээнэй тулада өөһдө үгэдэ ногооной үршэ элэ- адаг болохо шухала. Хи- рээ мүнөө жэлдэ 30-аад ми- ллион абаа наа, саан- дай 160—170 тонно абаа болодохой.

Корреспондент: — Та- гаар «даб дээрэ» гээд ш- гаарын найн таланууды ш- шо тэдгээр хэлээ хэйр- шаа? — Хамжаа ажал, ямар нэ- набарлар мэргэжэлхэ, үн- гэрэн найн талануудай ш- шаа?

Директор: — Үшөө һу таланууд гэхэдэ, зоотек- никэ, ветеринария, элэ- амхидхэлэй, хангалтын х- худалмэри ябуулахда ха- ажал нэгэ тэмээ бол- үгэнэ; илангаа малай л- нооно харуулаха, эдэлхэ- рүлхэ үргэн эхэ арга бол- ложо бин болгоно үн- Жэшээн. Нуртыннай ү- шэнсэе тус тустаа 500тэ буруу хашааргуудай ба- гурба — дүрбэн байра ба- дайа дүрбэл, мал томо элээрээ, эрэ эмээрээ би- даад лэ, 2000 гадынь гэн дорой байха болон. олон малай шөбхэ шай- сээрлэхэ, газаршань бу- ха, үбшэ тэжээл тар- уулаха худалмэри була- хоноруудайдаа, ямар л- болохо гэшээ! Нэгэ ба- 500-гаад малые хоёр-п- хан хүн харуулаада, х- хурьга ядахагү.

Олон худалмэришэд болохо, бэшэ ажалда, шалхэхэдэ, сабиалан ба- руулаха, тэжээл бэлэр- бүйлүүлаха ажалда ха- дажа болоно.

Тинхэдэ тухайтай боло- үбшэ тэжээлэй, илангаа- лоомо, халаахай, наба- шэр гэхэ матые тэрэ- дан малда үгэхэб би- найса хэрхэжэ, буйд- артуулаха, шарнуур- малда хоол болохоор- жэ байха. Комплексы гээд тэжээл буйтууш- хай цех тэжээлдэг.

— Арбан нэгдэлэй жэлэй туршалда манай горбион совхоз ёшотой ханай фабрика ёшотой — гэжэ хөөрлөөдөнхөө гэхэдэ нухар Бан- доржиев мэдүүбэ.

АЖАЙДАЛАЙМНАЙ СОВЕТ ҮАЙХАН ШЭНЖЭ

Нэгэн нитэ
политическэ
үдэртэ
зорюулагдан
дүрбэдэхи
плакат-хуудан

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭН ХЭТЭ МҮНХЭН
ЖАРГАЛ—КОММУНИЗМ БАЙГУУЛ-
ЖА БАЙХАН СОВЕТ АРАД ДЭЛ-
ХЭЙН БҮХИ АРАД ЗОНТОЙ, АЖАЛ-
ШАН АРАДТАЙ ХАНИ ХАЛУУН
БАРСААТАЙ, ХАРИЛСАА ХОЛ-
БООТОН БАЙХА ДУРАТАЙ, СОВЕТ
АРАД ХАМАГ ЮУМНЭДЭ ЯАН
БАЙХАН БОДОЛТОНГООР, УРАГ-
ШАА ЭРМЭЛЭЭЛТЭЙГЭЭР ХАНДА-
ГАД, ТҮРҮҮ ҮЗЭЛ БОДОЛТОЙ, АМ-
ГАЛАН ТАВАН ЗАНТАН ГЭЖЭ
ХОХОДОДО СУУРХАДАГ,
ХҮГЖЭЛТЭ ТҮГЭС СОЦИАЛИЗ-
МЫН ҮЕДЭ АЖАЛЛАЖА, АЖАУУ-

ЖА БАЙХАН МАНАЙ УЕЫН ХҮНҮҮ-
ДЭЙ ЖАРГАЛТА БАЙДАЛ ТУХАЙ,
КОММУНИСТ ПАРТИНГГАА УДАРИ-
ЛАЛГА ДОРО ТУЙЛАГДАН АЖА-
ХЫН БОЛОН СОЕЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ
ХҮГЖЭЛТЭ ИЛАЛТА, АМЖАЛТА-
НУУД ТУХАЙ ЭНЭ ХУУДАХАНДА
ХӨӨРГӨДӨНХЭЙ,
АГИТАТОРНУУД, ПОЛИТИНФОР-
МАТОРНУУД, ЛЕКТОРНУУД, ЭЛИД-
ХЭЛШЭД
ЭДЭ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ ОЙЛ-
ГУУЛАМЖИНГАА ХҮДЭЛМЭРИНД
ХЭРГЭЛХЭЙТНЭН ТААНАДТА ДУ-
РАДХАНАВДИ.

Социализмда эсэргүүцүүл,
элдэб эсын буржуазна үзэл
номлолшол, марксизм-лени-
низмые хазагайрууддаг ре-
визионистууд «Социализ-
мын хайнны юун байгаа
юм?» гэхэн асуудал табидаг
заншалтай. Тингэхэдээ зо-
риуугаар, хүн зоной байра
байдалые хайжаруулхын, жар-
галта байдалтай түлөө соци-
ализмын тэмсэжэ байнган хайн
хайхан зорилгые муушалха,
яабал нэжэг түрүүлхэб гэ-
лэн хара ханал дэлгэрүүлхэ
гэжэ оролдоно. Тээд манай
хамга бүхэ ажабайдал —
олонитын хоорондох хари-
лсаан, хамтын ажал,
хамга бүхэ ёно заншалтай,
бэе бөөдөшье, бусадташье
тулалх гэжэ оролдогдог ёно
гуримтай, хамга бүхэ юумнэ-
дэ хайн ханалаар хандаг-
най, жаргалта тэнюун бай-
далтай, хүгжэлтэ, дэбэлтэ-
лэй — эдэ бүхэ юумнүүд
буржуазна идэжигшадан, худ-
халыата үзэл номлолшодой
хардлага, гурдэлые буруу-
туулна, элишлэнэ.

**БУЛТА-
НЭГЭ НЭЙ . ТҮЛӨӨ,
НЭГЭН-
БУЛТАНАЙ ТҮЛӨӨ**

заагдажа, хүгжэлтэ түгэс со-
циализм гэшэ «бултаара
нэгэнэйгээ аза жаргалтай тү-
лөө, нэгэн бултанайгаа аза
жаргалтай түлөө» гэхэн ёно
заншалтай байгуулалта боло-
но гэжэ тодорхойлогдоно.

АЖАЛАЙ АРЮУН ЭРХЭ

Үндэсн Хуулин—Совет Конституциин 40-дэхи статья-
гай үндэсн, СССР-эй эрхэтэн бүхэн ажал хэжэ нангин
эрхэдэ. Ойдоогор хэлэхэдэ, хүн ажалгүйгээр хуу-
даггүй, гурэн эрхэтэн бүхэн ажалара хангана, Тингэхэдэ
гурэн ажалтайн эрхээр, шанарын харада аба-
жа, түрбэнэ гэнэ. Тингэхэдэ тухай тогтоомол доодо
закын түлөөлнөө доош бэсээр салн хульн түлгэдэ-
гдэ байна. Совет хүнүүд хөдөлмөрийг абаха, ажал ол-
дохгүй ушар гэшэ үгы болгодогээр 40 гаран жэл бо-
ло.

Балта хадуур
Батаар бахим барлад,
Бүхэ энэ
Бумбэрсэг дээрэ дахлад,
Совет хүнэй
Соло мягтан дууданан,
Одоо сагай
Одон болгон дуулаан
Эдэ хоёр —
Эрэд наванаймнай дэжэл,
Брэдүүн
Ехэ байдалей

Бодотгор бөө, өөрыгөө хар-
руулан, хүгжэлтэ түгэс со-
циализм гэшэ ажалша хүн-
нэй олон янзын хэрэгтэм-
жүүдые хангах хэрэгтэ
хамга бүхэ зөөри зөөшын,
эдэ хоолой, эд бараанай,
— ухаанай байгууудые
они болгохо шэнэ түхэлэй
экономико байгуулаха гад-
на, шэнэ түхэлэй — комму-
низмын үеын жаргалтай тэ-
нюун, элүүр энхэ, эрдэм ном-

той, соёл болбосоролтой, хайн
хайхан үзэл бодолтой, ариун
сэбэр сэдхэлтэй, урагшаа
эрмэлзэлтэй хүнүүдые ху-
мүүжүүлхэ, тингэжэ хүн зо-
доо шэнэ хайхан шэнэжэ ша-
нар олгохо гэхэн ариун зо-
рилготой ха юм. Хүгжэлтэ
түгэс социализм гэшэ ажал-
ша хүннэй олонитын ажа-
байдалта эдэхтэйгээр ха-
баадуулан, эрхэтэн бүхэ-
нэ хульн түлгэдэ эрхэ сүлөөгөөр
хангана шэнэ түхэлэй гүр-
эн турын, найрамдалта үр-
гэн демократинн байгуула-
лта болно. Тэрэнгээ гадна,
социализм гэшэ өөрыгөө
гол түхэл мянгар, буржуазна
шэнэжэ шанарта орходоо,
тад ондоо гуримар хүнүү-
дэй хоорондоо зохиоор эб-
сэхэ, ажаллаха, ажануулаха
социалис ёноной харилсааг бо-
лоно.

Социалис ёноной ажабай-
далые саашадан хүгжөө-
хын, улам гоё хайхан, гүнзэг-
ын удаа шанартай болохын
тулада үйлдэрийн болон за-
саг турын хүтэлбэридэ ажал-
ша хүнэй бодото эрхэ мэдэ-
лэе улам эхэ болгохо, үрэдэ-
лэхэ гэшэ шухала үдхатэй,
Ленинэй замаар гэхэн ном
дотороо Л. И. Брежнев «Тэн-
дэл, минни ханамжые хүн
шангана, тогтодо, хуудал
байдал болон ажахын тү-
сэб, зорилгонуудые хараал-
хада, минни ханамжа үнэ-
хөөр анхаралда абтажа гэжэ
хүдэлмэришэн хүнэй ханан-
хан, мэдэрхэн газарта, имгал-
тал тэндэ, хүн үйлдэрийн
бодото эзэмн. өөрыгөө хүн
заанай эзэмби гэжэ мэдэ-
лэхэ байна» гэжэ бэшэнэ.

Өөрыгөө дуратай, шадха ажалта шэлэхэ, дураараа
мэргэжэл олохо эрхэ гэшэ социализмын тон шухала туй-
ласта болно. Эрхэтэн бүхэн өөрын дура хүсэлээрөө,
ухан балигээрээ хүсэ шадлаараа ажал шэлэхэ, мэргэ-
жэл олохо хэрэгтэн гурэн ажаа бурчин, эхэ түнэ хүрэг-
жэ байдаг. Бургуун дээрэжэ байнган залуушуудта гэжэ
предпринимудта ажал орхигдоно. Бүхэ гурэн дотор за-
луушуулай техникэсэ мэргэжэл олохо элдэб бургуунууд
эмхидхэгдэнхэн. Элдэб курсуудай ашаар жэл бүр
хэдэн миллион хүдэлмэришэд болон алба хаагшанар
эрдэм мэргэжэлтэ дэшилүүлхэ, дүй дүршэл олоно. Жэлдэ
1.5 миллион мэргэжэлтэдые бэлдэхэжэ байдаг 4 мянга
гаран техникум, училищинууд орон дотор тоологдог юм.
Жэлдэ ороймнай арадай ажааг тухай дээдэ, дунда эр-
дэмтэй 1.9 миллион мэргэжэлтэдээр эмзэнэ.

Арадай Комиссарнайн Советай 1917 оной Декретээр
8 часай хүдэлмэрин үдэр тогтогдож, Советскэ Союз
далхэй дээрэ нэмэ гуримда оронон түрүүлэн гурэн болоо
байн. Эгэ мүнөө үедэ долоон хоног соо манда хүдэлмэ-
рин саг 39.1 час соо үргэлжэлдэг. Хүгжэнги капиталс
оронуудташье, жэшээлхэдэ, Франци, США гэжэ мэтын
оронуудта хуулиаар хүдэлмэрин саг долоон хоногто 54
час хүртээр үргэлжэлдэг юм. Харин тингэдэ Англида
бөө хүсэсэн эрхшүүлэй хүдэлмэрин сагыг гуримшуулан,
тодорхойлон хуули ородошье үгы.

Дэлхэн хоёртоон дайнай хүлээр арад зоной шанга эрил-
тэ табидаг, капиталс зарим оронуудай конституци дотор
ажалай эрхэ тухай дурдагдабашье, үнэн дээрэ хубилал-
та болгогын, бэсүүлэгдэнэ юумэн үгы. Харин гурнууд-
та болгоо байнган капиталс зүршлэдөөн, атаа мезэн,
шадан шадлаараа, диндэлэнгээ болгодог, гурим, түс-
сэбэй үйлдэри — эдэ бүгэдэ хадаа ажал хүдэлмэридөө
дүрээдэй туримгүй байдал бин болгожо, олон миллион
хүдэлмэринүүд жэлдэ жэлдэ олошоржо байна. Хэр-
бэ 1970-аад онуудай эхээр капиталтай хүгжэнги оронууд-
та 6.5 миллион онуудай эхээр капиталтай хүгжэнги оронууд-
та 1980 оной эхээр 20 миллиондоо хүрөө. Эдэнэй олонхын
— залуушууд нагаташуул. Жэшээлхэдэ, «Юрэнхы дэл-
гүрэй» оронуудта хүдэлмэригүүшүүлэй 50 гаран про-
центнй нийшүүлэ, США-да 24 хүрөөгүй 3 миллион гаран
залуушуудта ажал олодоггүй.

Хүн түрэлтэнэй дунда, хөд-
лөм болон литературала, эрдэм
наукда, нийтын-полити-
ческэ харилсаанда «социа-
лис ёноной шэнэжэ» гэхэн
үгын бүхөөр оронон дээр-
нэ харахада, социализмын
үзэл сурталтай, хамга
бүхэ ажабайдалманай —
үйлдэришье, ажануу-
дал, ажаабадал, соёл гэ-
гээрлэ, хүмүүжэл, гэр бүлын
харилсанамжые гүнзэгэй
дамайгаар орожо, нүлөөл-
жэ, нимэ удхатэй үгэ, ойлог-
сын бин болонхойн гэршэл-
нэ.

Социалис ёноной ажабай-
далта хадаа Советүүдэй орой-
ной хуули, журамга сахиг-
дажа, батагдажа, бадан-
ран халбаруулагдажа байдаг.
Совет арадай мүнөөнэй
ажабайдал тухай, социализ-
мын үеын хүнүүдэй шэнэжэ
шанар тухай дурдахада,
КПСЭ-эй XXV сэсэд энэ бол-
ло социализмын түхэтэй
замдаа тулган гол үр дүн
гэжэ сөгнөөн байна. Тингэ-
хэ зуураа, илгэжэ онсолон

Ажалай эрхэ тухай хуулигай үшөө нимэ нэгэ асуу-
д — ажал хэжэ арга болгожо бин болгохо, гэнэ усалгүй,
аюулгүй ажаараа зоноо хангах асуудал сэлэ хол-
ботой. Энэ талаар манай орон дотор аймагтар ехэ юумэн
хэмжээ ажалтай аюулгыне сахиха, зоной бөөнэй аюулгыне
хэмжээгээ талар аби болгохо хэмжээгээ аюулганууд удаа
дуралан бэсдүүлэгдэжэ байдаг. Хүн зоной хүдэлмэри дээр-
нэ гэнэ усалдаг орохогын, элүүр энхээр, зоолоонүйгөөр
ажалаа байнхын тула үйлдэришэд эрдэм, наукин шэнэ
шэнэ туйлагтанууд ходо ноёрхүүлэгдэнэ, технологи хал-
дэнэ, улам хайжаруулагдаг.

Илэнгээ эхэнэрүүдэй ажалыг
эрхэ байдалые хангааруулаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуу-
даг. Арадахи таон хэдий жэлдэ туршада ясли, саадуу-
лал, мун хуруулинуудай, утдагхадан үдэртэй бур-
гуунууданууд тоо нургагүй олошорго. Байнга табан жэлэй
туршада орон доторнай хувиудтай саад, яслинуудай хуу-
лиин 2.8 миллиондоо олошоруулагдаха юм. Ажаа худалдай,
нийтын эдэ хоолой болон усал хангалта хүрэгжэ, зо-
шэй, илэнгээ эхэнэрүүдэй гэрэй ажалда сагаа баралга
үрэггүй бага болгоо байна.

Ажалай эрхын хуули эбдэнхэй, хазагайрууланхай тух-
дэ дуулин харуулсагдаха хабаадуулаха гурим совет хуу-
ли дотор харагдагханай.
Социалис байгуулалтай оронуудта арад зон нитэ бу-
дэдын хуулигай, хүдэлмэринэй, СССР-та ажал гэшэ
лүдэди хуулиаар эдлэхэ эрхэ байханаа гадна, мун хуу-
лигай зорилон хэрэг болно. Өөрыгөө дура хүсэлээр
ажалай эрхэ тухай тухайтай ажал хүдэлмэридэ хабаадажа
байнган, хүн бүхэн тэрэ улалтаа өсөлүүлжэ, гурэнгөө
шад түнэ хароохуйда байн худхатэй.
СССР-та ажалша хүн зон булта тооной арадай ажахын
үдэр ажалтай хуулигай ажал хүдэлмэри хонэ. Эгэ мүнөө
үдэр үйлдэришэд ажалтай хүн зоной 92 процентнй ний-
лэнгэ манай оройной хүн зоо, али хуралсажа байнхай.

Манай совет социалис ажа-
байдал хадаа Советүүдэй орой-
ной хуули, журамга сахиг-
дажа, батагдажа, бадан-
ран халбаруулагдажа байдаг.
Совет арадай мүнөөнэй
ажабайдал тухай, социализ-
мын үеын хүнүүдэй шэнэжэ
шанар тухай дурдахада,
КПСЭ-эй XXV сэсэд энэ бол-
ло социализмын түхэтэй
замдаа тулган гол үр дүн
гэжэ сөгнөөн байна. Тингэ-
хэ зуураа, илгэжэ онсолон

Хүн зоной ажабайдал дээр
эбэ хараха болоо хаа, со-
циализмын шэнэжэн хуу-
лигай, зоёхон байгууды
үүргэнэ юун дээрэ харагда-
наб?
Хамгай туруудал, хүнүү-
дэй хоорондоо бин болгоо, ба-
та нуураа оложо байнган тү-
хэтэ шэнэ ёноной харил-
саан — хамта нитээрээ эб-
тэй эдэй ажаллаха, ажануу-
ла, олонон, байгуула-
наа адлн тэгшээр эд-
лэхэ гурим заншал бо-
лоно. Хамта олоной эбтэй,
найрамдалта байдал гэшэ
социализмын гол шэнэжэ ша-
нар мун. Социалис хамтин
ажал дээрэ, нийтын ажааба-
далта хүнэй хубинн зорилго
хадаа олонитын зорилготой
хоорондоо зүрхлэдэггүй, зо-
хилдон тааралдана гэжэ он-
солон тэмдэглэхэ шухала.
Энэ ушар СССР-эй шэнэ
Конституци дотор онсолон

Ажалай эрхын хуули эбдэнхэй, хазагайрууланхай тух-
дэ дуулин харуулсагдаха хабаадуулаха гурим совет хуу-
ли дотор харагдагханай.
Социалис байгуулалтай оронуудта арад зон нитэ бу-
дэдын хуулигай, хүдэлмэринэй, СССР-та ажал гэшэ
лүдэди хуулиаар эдлэхэ эрхэ байханаа гадна, мун хуу-
лигай зорилон хэрэг болно. Өөрыгөө дура хүсэлээр
ажалай эрхэ тухай тухайтай ажал хүдэлмэридэ хабаадажа
байнган, хүн бүхэн тэрэ улалтаа өсөлүүлжэ, гурэнгөө
шад түнэ хароохуйда байн худхатэй.
СССР-та ажалша хүн зон булта тооной арадай ажахын
үдэр ажалтай хуулигай ажал хүдэлмэри хонэ. Эгэ мүнөө
үдэр үйлдэришэд ажалтай хүн зоной 92 процентнй ний-
лэнгэ манай оройной хүн зоо, али хуралсажа байнхай.

Хэнэн, бүтээн ажалтайгаа
зэргээр абаха, хүртэхэ хуули
гэшэ социализмын бахан хүн
шухала туйлаата мун. Ма-
найдэ «хүн бүхэнөө шад-
лайн зэргээр, хүн бүхэнэд
ажалай эрхээр» гэхэн гурим
ажалай эрхээр» гэхэн гурим
тогтогдонхой. Энээнэй ашаар
общественн гэшүүн бүхэн үй-
лэдэришэд адли тэгшээр ху-
ндэжэ, энээнэй үндэсээр ху-
ндэжэ хүнэй дарлалта, мүлжэл-
гэ үсэдэгдэнэ, ажаллан хүн
эди адли тэгшэ уялагтай, ажал
хүдэлмэришэд адли тэгшэ эрх-
тэй болон байна. Совет эрх-
этэн бүхэнгөөр хэнэн ажа-
лайн хэм жэмүүрлэг, шанар-
раарн ажалтай түлөөлэ үгэхэ
гуримые гурэн хангана, ха-
гална. Манай орон дотор
харын салн хүлэн тогтоомол
эгэ бага хэмжээндэ доошоо
байжа болохогүй. Манай
орондоо арадай ажахын
халбар болон алба хааг-
шадай харын салн хүлэнэй
эгэ бага хэмжээ 70 түхэриг-
тэ хаа хаангай хүрэгжэ дүүр-
гэдэ. Нийтын үйлдэришын
ургаахэ бурн, ажалтай үйлдэ-
рин дээшлэхэ, бүтээн гар-
ган продукциин шанарай хай-
жарха бурн хүдэлмэришэд бо-
лон алба хаагдахай салн хүл-
энэй хэмжээ дээшлэл бай-
даг.

Эдэ бүгэдэн ашаар хүн бүх-
эн дээрэ гэрэгхэдэ, хүдэлмэ-
ришэд болон алба хаагдахай
бодото олонэ 1979 ондоо
1940 онойхитой сасуулахэд, 4
дахингээ үлүүрлэг, колхозни-
гуудай — 7 дахинээр дээшлэ-
лээ. Тингэдэ бага салнитай
айлуудай олоо доход, бүгэ-
дэ дээрэ сасуулахэд, бурн
эхээр эмзэнэн байна. Хэрбээ
1965 ондоо бүхэ хүн зоной
оройдоол 4 процентнй гэр бүл
нийн гэшүүн бүхэнэй 100 түхэ-
риг салн хүлэнэй харын салн
паан, 1978 ондоо — 38 процент-
дэ хүрөө. Арбадхи табан жэл-
лэй дүүрэхэ багта оройной бү-
хэ хүн зоной хахадын шахуу
нимэ олоо доходтой болохо.

Ажалтай түлөөлэ дээшлүүл-
хэ тухаа гурэнэй бэсүүлгү-
дэй байнган хэмжээ ажуулануудай
ашаар ажаллагдай бодото ашг
олао сар үргэлжэ дээшлэл
байнхай. СССР-эй арадай ажа-
лын хүдэлмэришэд болон ал-
ба хаагдахай харын салн хүл-
эн дунда зэргээр 1979
ондоо 163.5 түхэригтэ хүртээ-
лээ үргаа. Харин манай рес-
публикын хүдэлмэришэд болон
алба хаагдахай харын салн
хүлэн 1970 ондоо 1979 он бо-
лотор 32 процентээр үргаа,
1979 оной хүл багта 196 түхэ-
ригтэ хүрөө. Энэл үе соо кол-
хознигуудайн олоо доход
хоёр дахин шахуугаар дээшлэ-
лээ.

Нийтын фондосоо элдэб түл-
бэри түлэгдэхэ, хүнгэлэлтэ-
нүүд үзүүлэгдэхэ, тэрэннэ
харада абаха болоо хаа, хүн
зоной бодото олоо доход ну-
раггүй дээшлэлэ. Энэл жеса-
наа хүн зон түлөөлэгүйгөөр
хуралсаан, мэргэжэл шадаба-
лэ дээшлүүлнэ, эмшүүлнэ,
бусад олон янзын түлөөлэ,
тэдхэмжэ абана, хүнгэлэлтэ-
нүүдые хууланэ.
Олонитын хэрэгтэмжын жа-
саага хүн зоннай 1979 ондоо
дун хамта тон эхэ мүнэг зөө-
ри — 112 миллиард мүнэг ашаг-
лаһэн байна. Энэ мүнгые бу-
хы хүн бүхэн дээрэ — эхэ,
багагүй — тоолоходо, хүн бү-
хэндэ 400 гаран түхэриг хүр-
тэнэ. Хэрбээ гэр бүлэдэ 3
хүн байгаа хаа, жэлдэ бодото
салн хүлэн дээрэ нэмжэ,
үшөө 1200 гаран түхэриг аба-
жа байнган жэшээтэй.

Олон мянган жэлдэнгээ түхэдэ
дун түрэлтэнэй ухаан олодоороо,
үрэн гарараа, олон шадаруулаха
үчлэлэй, оюунуудын, үгтүүлшье,
үчлүүлшье олон хамга бүхэ
хуулигай үрэн үдые социализм
ажалай ардаа үрэнгөөр нэжэ үгөө.
Олон түрэлтэнэй үрэн үдэнгэй сааша,
оноо халбаран хүн ажаа бүхэ арга о-
ломоо оин болгоо. Энээнэй ашаар
үрэн харанхы мунхаг, дулин ба-
лан байнган Россин гурнай заха ху-
нааруудай, тэрэ тоодо манай Буря-
дай республикын арад зон совет за-
сагай үдэс соёл кучуртын, гэгээрэл
болбосоролтой үрэн харгыда гарна.
Октябрийн социалис революциин
үрэдэ тээ өөздэн муртай мэргэж-
лэе уран зоёбол, искусство гэжэ үгы
байнган арад совет засагай жэлүүд-
тэ хэдэн зуу уран зоёлоход, уран
суралдаг, композиторнууд болон ар-
тистуудые дэбжүүлээ.

Манай республикада театралн
искусствын хүгжэлтэ хадаа СССР-эй
ард бүхэнэй, олонхые, усөншые хүн
зоной үндэжэ латан бүхэнэй, соёл
гэгээрэлэй мурдан түргэнээр хүгжэжэ
байнган элэнэ жэшэ болно. Рес-
публикын нийслэл Улаан-Удэ 4
театр — Бурядай гурэнэй Ленинэй ор-
дотро ороно, бэлэдэй академическэ
театр, Бурядай гурэнэй Х. Намса-
раевэй нэрэмжэтэ драмын академи-
ческэ театр, орд драмын, куклачуу-
дэй театрууд — ажаллана. Респу-
бликнэй соёлой хүгжэлтэдэ эдэ театр-
нуудай коллективууд ехэ үүргэ дүүр-
гэдэ, дүүргэжэше байна. Холо, ойроо
сууда гаранан жүжгүүдые эдэ театр-
нууд найруулан табиһан юм. «Тэнхэ-
Будал баатар», «Анар дүүхэн», «Цы-
ремилл Ражуров», «Игорь тайжа»,
«Хованщина», «Хүн шубуута нуур»,
гэхэн оперо, баледүүд, «Тайшагай
ташур», «Олоной нэгэн», «Сэсэгмаа»,
«Тартюф», «Илалтын дархашуу»,
«Будамшуу» гэхэн Буряд драмын

дээдэ хэлбэлдэжэ гаранан байна. Тэ-
дэнэй дундаа Н. Дамдиновай, Д.
Жалсаревай шүдэг, позаншудэй сүл-
үлбаруунуудые, И. Каланинкой,
А. Вальбуравой, Д. Ватжонанын бо-
лон бусадай роман, повестнуудые
дурдалтай. Бурядай уран зоёлоход
оноо номууд харин 9 оронуудта хөд-
лэдэбэ.
Олон тоото музейнүүд орходоо,
уран дархашуул, пилүүршэдэй гар

Манай хүдөө нотагуудта соёл гэ-
гээрэлэй олон тоото эмхн зурганууд
ажалажа, соёлой хангалтын талаар
хото хүдөө хоёртой илгэа байл мэдэ-
лэхэшье болнохой. Ибаан газарта
— улам гоё соёлой ордууд,
клубууд, кинотеатрууд, музей, би-
блиотекэ, уншалтын, спортын зоо-
нууд, стадионууд, айл бүхэндэ тоо-
ной телевизорнууд. Хүдөөгэй ажал-
хүн хабаадана. Хамта 624 хоор, 632
хатарай коллективууд, арадай болон
духовой инструментиүүдэй 72 оркестр,
493 хүгжэм-дуунай ансамбль тоол-
логдоно. Эндэ хабаадагшанар — ху-
дэлмэришэд, колхознигууд, алба хааг-
шанар, хургажанан юм.
Революциин үрэдэ тээ «хүдөө тос-
хойной соёлой ажабайдал» гэжэ үгэ-
шье дуудлаагүй, тэрэ үгэ юун гэхэн
удхатан юм гэжэ хүн ойлгохошьегүй

Манай республикада хур-
гуулинууд хоорондоо хуу-
лигай үндэснэй бичигтэ бичигтэ,
тинүүдта шилэ 30 хэс, участо-
гууд, трактор, машина шуда-
лагын 130-ишэ кабинетууд оин
болбосонхой. Иа мянга гаран
хурасанар трактор, автома-
хын болон бусад хүдөө ажа-
хын техник шудалжа байдаг.
«Мүнөө олонитын хүгжэл-
тэ, коммунизмда урагшаа бай-
шалтынэй эрш нитэ олоной
оюун ухааннаа дуудыооха
байнанын бүри эли болно»,
— гэжэ нүхэр Л. И. Бреж-
нев хэлэн байна. Гэшүүн хуу-
лигай байха тухаа олонитэй
оюун түгээлэг, соёл гэгээрэл
эхэтэй болно.

Манай республикада театралн
искусствын хүгжэлтэ хадаа СССР-эй
ард бүхэнэй, олонхые, усөншые хүн
зоной үндэжэ латан бүхэнэй, соёл
гэгээрэлэй мурдан түргэнээр хүгжэжэ
байнган элэнэ жэшэ болно. Рес-
публикын нийслэл Улаан-Удэ 4
театр — Бурядай гурэнэй Ленинэй ор-
дотро ороно, бэлэдэй академическэ
театр, Бурядай гурэнэй Х. Намса-
раевэй нэрэмжэтэ драмын академи-
ческэ театр, орд драмын, куклачуу-
дэй театрууд — ажаллана. Респу-
бликнэй соёлой хүгжэлтэдэ эдэ театр-
нуудай коллективууд ехэ үүргэ дүүр-
гэдэ, дүүргэжэше байна. Холо, ойроо
сууда гаранан жүжгүүдые эдэ театр-
нууд найруулан табиһан юм. «Тэнхэ-
Будал баатар», «Анар дүүхэн», «Цы-
ремилл Ражуров», «Игорь тайжа»,
«Хованщина», «Хүн шубуута нуур»,
гэхэн оперо, баледүүд, «Тайшагай
ташур», «Олоной нэгэн», «Сэсэгмаа»,
«Тартюф», «Илалтын дархашуу»,
«Будамшуу» гэхэн Буряд драмын

дээдэ хэлбэлдэжэ гаранан байна. Тэ-
дэнэй дундаа Н. Дамдиновай, Д.
Жалсаревай шүдэг, позаншудэй сүл-
үлбаруунуудые, И. Каланинкой,
А. Вальбуравой, Д. Ватжонанын бо-
лон бусадай роман, повестнуудые
дурдалтай. Бурядай уран зоёлоход
оноо номууд харин 9 оронуудта хөд-
лэдэбэ.
Олон тоото музейнүүд орходоо,
уран дархашуул, пилүүршэдэй гар

Манай хүдөө нотагуудта соёл гэ-
гээрэлэй олон тоото эмхн зурганууд
ажалажа, соёлой хангалтын талаар
хото хүдөө хоёртой илгэа байл мэдэ-
лэхэшье болнохой. Ибаан газарта
— улам гоё соёлой ордууд,
клубууд, кинотеатрууд, музей, би-
блиотекэ, уншалтын, спортын зоо-
нууд, стадионууд, айл бүхэндэ тоо-
ной телевизорнууд. Хүдөөгэй ажал-
хүн хабаадана. Хамта 624 хоор, 632
хатарай коллективууд, арадай болон
духовой инструментиүүдэй 72 оркестр,
493 хүгжэм-дуунай ансамбль тоол-
логдоно. Эндэ хабаадагшанар — ху-
дэлмэришэд, колхознигууд, алба хааг-
шанар, хургажанан юм.
Революциин үрэдэ тээ «хүдөө тос-
хойной соёлой ажабайдал» гэжэ үгэ-
шье дуудлаагүй, тэрэ үгэ юун гэхэн
удхатан юм гэжэ хүн ойлгохошьегүй

Манай хүдөө нотагуудта соёл гэ-
гээрэлэй олон тоото эмхн зурганууд
ажалажа, соёлой хангалтын талаар
хото хүдөө хоёртой илгэа байл мэдэ-
лэхэшье болнохой. Ибаан газарта
— улам гоё соёлой ордууд,
клубууд, кинотеатрууд, музей, би-
блиотекэ, уншалтын, спортын зоо-
нууд, стадионууд, айл бүхэндэ тоо-
ной телевизорнууд. Хүдөөгэй ажал-
хүн хабаадана. Хамта 624 хоор, 632
хатарай коллективууд, арадай болон
духовой инструментиүүдэй 72 оркестр,
493 хүгжэм-дуунай ансамбль тоол-
логдоно. Эндэ хабаадагшанар — ху-
дэлмэришэд, колхознигууд, алба хааг-<

